

БЕРНАРДАЦЦІ Олександр Йосипович (1831, м. П'ятигорськ, нині Ставроп. краю, РФ — 13. 08. 1907, Одеса) — інженер-архітектор. Член (від 1881), почес. чл. (1895) Рос. тех. товариства, голова архіт. відділу Одес. відділення (1890). Закін. буд. училище в С.-Петербурзі (1850). Відтоді працював пом. арх. у Бессараб. буд. і шлях. комісії, міським арх. Кишинева (1856–77), в упр. будівництва Бендеро-Галиц. залізниці (1877–78), арх. Новорос. університету (1878–93), Одес. градоначальства (від 1893). Розробляв питання благоустрою Кишинева (брукування вулиць, перебудова громад. споруд), Одеси (збудував частину водостоків, 1879). Керував спорудженням залізнич. вокзалів у Кишиневі (проект Г. Лонського), Бендерах (усі станційні споруди, а також військ. пристань побл. м. Рені на Дунаї), Одесі (проект В. Шретера). За проектом Б. зведено будівлі Тимчас. театру, окруж. суду (кін. 19 ст.), жін. гімназії Дадіані (1900), міської думи (1902, співавт. М. Елладі); житл. будинки в Кишиневі, корпус лікарні в Костюжанах (1905); Будинок інвалідів (1886, співавт. Г. Лонський), будинки Товариства Червоного Хреста (1891–92), Одес. відділ. Рос. тех. товариства (1892–94, співавт. Е. Меснер), Нової біржі на розі вулиць Пушкінська, № 17 та Поліцейська, № 15 (нині філармонія, 1894–95, співавт.; у ніші вхідної лоджії 1900 на честь 50-річчя творчої діяльності Б. встановлено його погруддя (скульптор Б. Едуардс); оранжерею Новорос. університету (1890-і рр.), Євангелічну лікарню (1892–94, з використанням проекту Шмідена і Шнеєра), готель «Брістоль» (відомий як готель «Червоний», 1898–99), гуртожиток (1902), будинок Товариства взаєм. кредиту (1901–03), прибутк. та житл. будинки в Одесі, зокрема прибутк. будинки Януша на розі пл. Катерининська, № 5 і Януша (1901), на вул. Княжа, № 18 (1902), Петрококіно на вул. Троїцька, № 18 (1903), Гарбузова на розі вулиць

Ольгівська, № 17 та Княжа, № 18 (поч. 20 ст., добудував Ф. Нестурх); будинки Торг. дому Петрококіно на вул. Грецька (1896), Гідропатич. закладу Шорштейна на вул. Єлизаветинська (перебудовано 1900, первісно збудов. 1876 за проектом В. Мааса). Б. виконав також проекти церков: Нововірменської (1874), грец. (1891), при жін. гімназії (1895) у Кишиневі, Реформат. церкви на вул. Херсонська (1892, проект В. Шретера), у Ботан. саду (1887, згодом перебудовано), при комерц. училищі (1888) в Одесі, собору св. Миколая у Євпаторії (1898), Покровської церкви у с. Качкарівка на Херсонщині (збудовано 1910). За проектами М. Толвинського закінчив будівництво комплексу лікарень мед. факультету на вул. Херсонська, № 7–9, корпусу юрид. та істор. факультетів Новорос. університету з б-кою на вул. Преображенська, № 28 (1900–02). Автор низки пам'ятників, зокрема Олександрові III і військам біля посаду Нова Прага (1889). Працював у стилях неоренесансу й необароко, використовував прийоми роман. і готич. (зокрема тоскан. і венеціан. арх-р), візантій. і мусульман. (мавритан.) зодчества, елементи молдав., вірмен. і рос. стилів.

Основні праці

Исторический очерк пожарного дела // Зап. Одес. отдел. Рос. тех. об-ва. 1885. № 1–2; О средствах для спасения на пожарах // Там само. 1886. № 11–12; Некоторые мысли об организации обороны от огня // Там само. 1891. № 11–12; Некоторые мысли об устройстве фойе в современном театре // Тр. 1-го съезда рус. зодчих. С.-Петербург, 1894; Народный музей будущего // Зодчий. 1900. № 8; Об украшении городов // Неделя строителя. 1900. № 17.

В. І. Тимофієнко

Бібліографічний опис:

Бернардацці Олександр Йосипович / В. І. Тимофієнко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-39463>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).